



Finanțat de
Uniunea Europeană



MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT

privind procesul
de integrare europeană
pe capitolele coordonate
de Ministerul Finanțelor

anul 2024

CHIȘINĂU 2025



INTEGRARE EUROPEANĂ

Acest raport a fost elaborat de către Direcția integrare europeană și cooperare transfrontalieră din cadrul Ministerului Finanțelor, în colaborare cu proiectul Uniunii Europene „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere”.

CUVÂNT ÎNAINTE

Anul 2024 a fost marcat prin progrese semnificative în procesul de integrare europeană, reflectând eforturile susținute ale Republicii Moldova în alinierea la standardele și valorile Uniunii Europene.

În ciuda provocărilor economice și geopolitice, angajamentul față de parcursul european rămâne ferm. Progresele înregistrate, inclusiv pe domeniile de competență ale Ministerului Finanțelor, demonstrează determinarea de a îndeplini criteriile de aderare și de a asigura implementarea reformelor necesare.

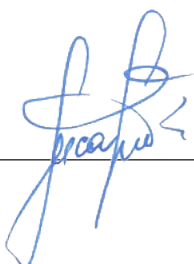
Ministerul Finanțelor, în colaborare cu autoritățile și instituțiile naționale, a continuat promovarea și implementarea reformelor esențiale privind capitolele de negociere.

Prin acest raport, dorim să oferim o imagine amplă și detaliată a realizărilor din anul 2024 pe capitolele coordonate de Ministerul Finanțelor, precum și obiectivele de viitor. Suntem convinși că, prin eforturi comune, vom continua implementarea reformelor esențiale pentru alinierea la standardele Uniunii Europene, asigurând un viitor prosper pentru toți cetățenii Republicii Moldova.

Cu apreciere,

**Ana
LUCA**

Secretar general adjunct al
Ministerului Finanțelor



CUPRINS

Cuvânt înainte	3
Acronime	5
Definiții	7
Sumar executiv	8
Scopul raportului și metodologia	9
1. Procesul de integrare europeană și rolul Ministerului Finanțelor	10
2. Mecanismul de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană	12
3. Capitolele coordonate de Ministerul Finanțelor	14
3.1. Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”	14
3.2. Capitolul 5 „Achiziții publice”	15
3.3. Capitolul 9 „Servicii financiare”	16
3.4. Capitolul 16 „Fiscalitate”	16
3.5. Capitolul 17 „Politica economică și monetară”	17
3.6. Capitolul 29 „Uniunea vamală”	19
3.7. Capitolul 32 „Control financiar”	20
3.8. Capitolul 33 „Prevederi financiare și bugetare”	21
3.9. Componenta „Managementul Finanțelor Publice”	22
3.10. Clusterul 3 „Competitivitate și creșterea incluzivă”	22
4. Progresul înregistrat pe parcursul anului 2024	24
5. Perspective de viitor	26
ANEXE	27
Anexa 1: Pașii privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană	27
Anexa 2: Progrese înregistrate pe capitolele din Clusterul 3	27
Anexa 3: Informații aferente capitolelor de negociere coordonate de Ministerul Finanțelor	32
Anexa 4: Progrese înregistrate pe capitolele coordonate de Ministerul Finanțelor	32

Acronime

AA	Acord de Asociere
AEO	Operator Economic Autorizat
AEOI	Schimb Automat de Informații
AFCOS	Oficiu European de Luptă Antifraudă
APC	Acordul de Parteneriat și Cooperare
BEPS	Erodarea Bazei de Impozitare și Transferul Profiturilor
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
CDS	Sistem Informațional Decizii Vamale
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CE	Comisia Europeană
CoE	Consiliul Europei
CFPI	Control Financiar Public Intern
CNIE	Comisia Națională pentru Integrare Europeană
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
COSO	Comitetul Organizațiilor Sponsorizatoare ale Comisiei Treadway
ERP	Program de Reformă Economică
ESA 2010	Sistemul European de Conturi 2010
EUBAM	Misiunea de Asistență la Frontieră a Uniunii Europene
EUHLAM	Misiunea Înaltilor Consilieri ai UE pentru RM
ICFS	Inspectoratul Control Financiar de Stat
IFI	Instituție Fiscală Independentă
INTOSAI	Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit
ÎMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
FMI	Fondul Monetar Internațional
MASP	Plan Strategic Multianual
MF	Ministerul Finanțelor
MFP	Managementul Finanțelor Publice
MIA	Sistemul „MIA Plăți Instant”
MM	Ministerul Mediului
NCTS	Noul Sistem Computerizat Tranzit

OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
RM	Republica Moldova
SEPA	Zona Unică de Plăți în Euro
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SV	Serviciul Vamal
TAIEX	Instrument de Asistență Tehnică și Schimb de Informații
TVA	Taxa pe Valoare Adăugată
TWINNING	Program de Cooperare Instituțională
UE	Uniunea Europeană
VNB	Venitul Național Brut

Definiții

Acquis-ul UE - totalitatea drepturilor și obligațiilor adoptate în comun de statele membre ale Uniunii Europene (UE), care se aplică acestora direct. Orice țară candidată integrează Acquis-ul în legislația națională. Acquis-ul este în continuă dezvoltare, iar în prezent are cca 27 mii de acte (sau 80 de mii de pagini).

Comisia Europeană (CE) - principalul organism executiv al UE, ce înaintează propuneri legislative și se asigură că sunt respectate tratatele UE și că statele membre aplică legislația și politicile UE. Comisia gestionează bugetul UE și negociază acorduri internaționale în numele UE.

Consiliul Europei (CoE) - organizație formată din 46 de state de pe continentul european, care promovează drepturile omului, democrația și statul de drept. Republica Moldova (RM) a devenit membru al CoE în 1995 (Strasbourg).

Consiliul European – organizație care reunește liderii celor 27 de state membre și stabilește direcțiile politice majore ale UE (Bruxelles).

Comisar european pentru extindere - este responsabil de politica de extindere a UE și de procesul de negocieri de aderare la UE.

Integrare europeană – procesul ce presupune adoptarea și implementarea Acquis-ului UE, astfel încât țara candidată să poată funcționa eficient în cadrul pieței unice și să respecte angajamentele comune ale UE.

Programul Național de Aderare la UE - document care definește transformările pe care urmează să le parcurgem pentru a fi pregătiți pentru aderare la UE. Programul stabilește direcțiile strategice,

angajamentele politice ale Guvernului și reformele planificate pentru îndeplinirea criteriilor de aderare, prin transpunerea și implementarea Acquis-ului UE.

Poziție de negociere - documentul-cheie prin care statul candidat detaliază angajamentele asumate privind modul și termenele de adoptare și implementare a normelor și standardelor europene de care se conduc toate statele membre ale UE. Poziția de negociere este elaborată pentru fiecare capitol al Acquis-ului UE.

Screening - proces de analiză și evaluare preliminară a compatibilității legislației unui stat candidat cu Acquis-ul UE. Acesta are loc în cadrul negocierilor de aderare și este compus din două etape - screening-ul explicativ și bilateral. Ca scop, acesta pregătește deschiderea capitolelor de negociere propriu-zise.

Screening-ul explicativ - prima etapă, în cadrul căreia experții CE prezintă statului candidat legislația și standardele europene în fiecare domeniu reglementat de Acquis.

Screening-ul bilateral - etapa în care statul candidat prezintă UE situația actuală a legislației naționale și măsurile deja adoptate pentru aliniere și cele viitoare.

Uniunea Europeană - este o uniune politică și economică între 27 de state independente și suverane care împărtășesc valori și obiective comune. Printre valorile și obiectivele promovate de UE sunt asigurarea păcii, stabilității, prosperității, creșterea nivelului de trai al cetățenilor și accesul la o piață unică de aproape 450 de milioane de consumatori.

Sumar executiv

Integrarea europeană nu este doar un obiectiv prioritar al politicii RM, ci și un imperativ strategic pentru dezvoltarea economică, socială și instituțională a țării.

Anul 2024 marchează un moment semnificativ în cadrul procesului de integrare europeană, prin lansarea oficială a negocierilor de aderare și realizare a progreselor substanțiale în cadrul capitolelor de negociere.

În acest proces, Ministerul Finanțelor (MF) joacă un rol esențial, contribuind la promovarea și implementarea politicilor aferente celor 8 capitole coordonate (**Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”**; **Capitolul 5 „Achiziții publice”**; **Capitolul 9 „Servicii financiare”**; **Capitolul 16 „Fiscalitate”**; **Capitolul 17 „Politica economică și monetară”**;

Capitolul 29 „Uniunea vamală”; **Capitolul 32 „Control financiar”**; **Capitolul 33 „Prevederi financiare și bugetare”**), precum și a componentei Managementul Finanțelor Publice (MFP) din cadrul capitolului Reforma Administrației Publice (RAP). Acest raport evidențiază progresele realizate în alinierea legislației la Acquis-ul UE, o etapă fundamentală în procesul de aderare a RM la UE, și pașii următori necesari pentru accelerarea integrării europene. Totodată, raportul oferă o imagine amplă aferentă măsurilor întreprinse privind capitolele coordonate de către MF, printre care: armonizarea politicilor fiscale și vamale, consolidarea managementului finanțelor publice, consolidarea mecanismelor de control financiar, implementarea cadrului bugetar transparent și eficient și a altor reforme importante în procesul de integrare europeană.

MF rămâne angajat în acest efort strategic, având ca obiectiv nu doar atingerea criteriilor de aderare, ci și asigurarea, pe domeniile de competență ale instituției, a unei tranziții eficiente și sustenabile către statutul de stat membru al UE.

Scopul raportului și metodologia

Scopul prezentului raport constă în asigurarea transparenței și vizibilității, precum și sporirea gradului de înțelegere privind procesul de integrare europeană aferente capitolelor de negociere coordonate de către MF, precum și a componentei MFP.

Obiectivul raportului constă în prezentarea capitolelor de negociere coordonate de MF, progreselor realizate și măsurile adoptate pentru accelerarea procesului de integrare europeană. Printre obiectivele specifice se enumeră:

(I)

evidențierea pașilor întreprinși în cadrul negocierilor de aderare la UE;

(II)

furnizarea informațiilor despre progresul înregistrat pe capitolele de negociere, inclusiv rezultatele obținute în domenii prioritare;

(III)

creșterea gradului de înțelegere privind rolul și impactul parteneriatului cu UE;

(IV)

oferirea unei perspective clare asupra etapelor următoare în procesul de integrare europeană.

Metodologia de lucru constă în examinarea și prezentarea informației aferente capitolelor de negociere coordonate nemijlocit de către MF, după cum urmează:

Capitolul 4

„Libera circulație a capitalului”

4

Capitolul 5

„Achiziții publice”

5

Capitolul 9

„Servicii financiare”

9

Capitolul 16

„Fiscalitate”

16

Capitolul 17

„Politica economică și monetară”

17

Capitolul 29

„Uniunea vamală”

29

Capitolul 32

„Control financiar”

32

Capitolul 33

„Prevederi financiare și bugetare”

33

Componenta Managementul
Finanțelor Publice din
cadrul Capitolului Reforma
Administrației Publice

precum și Comitetul pentru Clusterul 3 „Competitivitatea și creșterea incluzivă” (include: Capitolul 10 „Societatea informațională și mass-media”, Capitolul 16 „Fiscalitate”, Capitolul 17 „Politica economică și monetară”, Capitolul 19 „Politica socială și a muncii”, Capitolul 20 „Politica industrială și antreprenorială”,

Capitolul 25 „Știință și cercetare”, Capitolul 26 „Educație și cultură” și Capitolul 29 „Uniunea vamală”).

Perioada de timp: raportul vizează prezentarea informației aferente capitolelor de negociere coordonate de către MF în perioada 1 ianuarie 2024 – 31 decembrie 2024.

1. Procesul de integrare europeană și rolul Ministerului Finanțelor

În fața multiplelor provocări economice și geopolitice, RM și-a reafirmat cu fermitate angajamentul față de parcursul european, prioritizând reformele interne și parteneriatul strategic cu UE. Acest angajament nu este doar un obiectiv politic, ci și un factor determinant pentru dezvoltarea economică, socială și instituțională a țării.

Pentru RM, parcursul european a început formal prin semnarea Acordului de Parteneriat și Cooperare pe data de 28 noiembrie 1994. De atunci, aceste relații au evoluat treptat, culminând cu lansarea Parteneriatului Estic în mai 2009 și **semnarea Acordului de Asociere (AA) RM-UE la data de 27 iunie 2014.**

Un moment istoric s-a înregistrat pe data de **3 martie 2022**, când RM a depus cererea de aderare la UE (*pașii privind aderarea RM la UE sunt prezentați în Anexa I*). În urma recomandării CE, din noiembrie 2023, **CoE a decis în decembrie 2023 să înceapă negocierile de aderare cu RM.** Întrucât RM a îndeplinit cele trei cerințe prevăzute în recomandările Comisiei din noiembrie 2023, **în iunie 2024 Consiliul European a adoptat cadrul de negociere.** Prima Conferință Interguvernamentală RM-UE¹, care a marcat **lansarea oficială a negocierilor de aderare**, a avut loc la data de **25 iunie 2024.**

În cadrul procesului de integrare europeană, pe parcursul anului 2024 au fost demarate de comun cu CE reuniunile de screening pe capitolele de negociere². Acest proces este compus din două etape: screening explicativ și screening bilateral.

Etapa de screening explicativ este crucială pentru ca autoritățile naționale să înțeleagă cerințele specifice ale UE și să identifice domeniile unde sunt necesare reforme sau aliniere suplimentară. În perioada **21 februarie - 31 mai 2024**, RM a participat la reuniunile de screening explicativ, inclusiv aferente celor 8 capitole și componentei MFP coordonate de către MF.

Procesul de **screening bilateral** permite identificarea capitolelor unde negocierile pot avansa rapid și a celor care necesită discuții suplimentare, precum și un test al capacității administrative a țării de a implementa reformele necesare și un indicator al angajamentului autorităților de a menține ritmul procesului de integrare europeană. Prin urmare, scopul principal al screening-ului bilateral este de a prezenta gradul de aliniere a legislației naționale la cea a UE.

Screening-ul bilateral a fost inițiat la data de 10 iulie 2024, la Chișinău. În contextul capitolelor de negociere coordonate de MF, acest proces a inițiat cu Capitolul 5 „Achiziții publice”, urmând MFP pe data de 26 septembrie 2024, Capitolul 32 „Control financiar” pe data de 14 octombrie 2024 și Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului” pe data de 16 decembrie 2024.

În cadrul negocierilor de aderare, cele 33 de capitole ale Acquis-ului UE sunt grupate în șase clustere tematice, fiecare dintre ele acoperind aspecte esențiale ale funcționării UE. MF joacă un rol esențial în acest proces, prin implementarea reformelor în domenii precum: MFP, politici fiscale și vamale, achizițiilor publice, controlului financiar, politici economice și monetare, serviciilor financiare, etc.

¹ <https://gov.md/ro/content/doccadrul-de-negociere-propus-de-ue-pentru-republica-moldova-cadrul-primei-conferinte>

² <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/screening.html>



Figura 1: Repartizarea pe Clustere și cele 33 capitole de negociere ale Acquis-ului UE

Sursa: Biroul pentru integrare europeană⁴

MF, ca instituție-cheie în procesul de integrare europeană a RM, pe lângă calitatea de membru pe care o deține în cele 33 de capitole de negociere, și-a asumat responsabilitatea coordonării a opt

capitole fundamentale, a componentei MFP, precum și a Clusterului 3 „Competitivitate și creștere incluzivă”. Prin urmare, MF este un actor indispensabil în procesul de aderare a RM la UE.

³ Din cadrul capitolului RAP, MF coordonează componenta MFP.

⁴ Clusterul/Capitolele coordonate de MF sunt evidențiate cu galben.

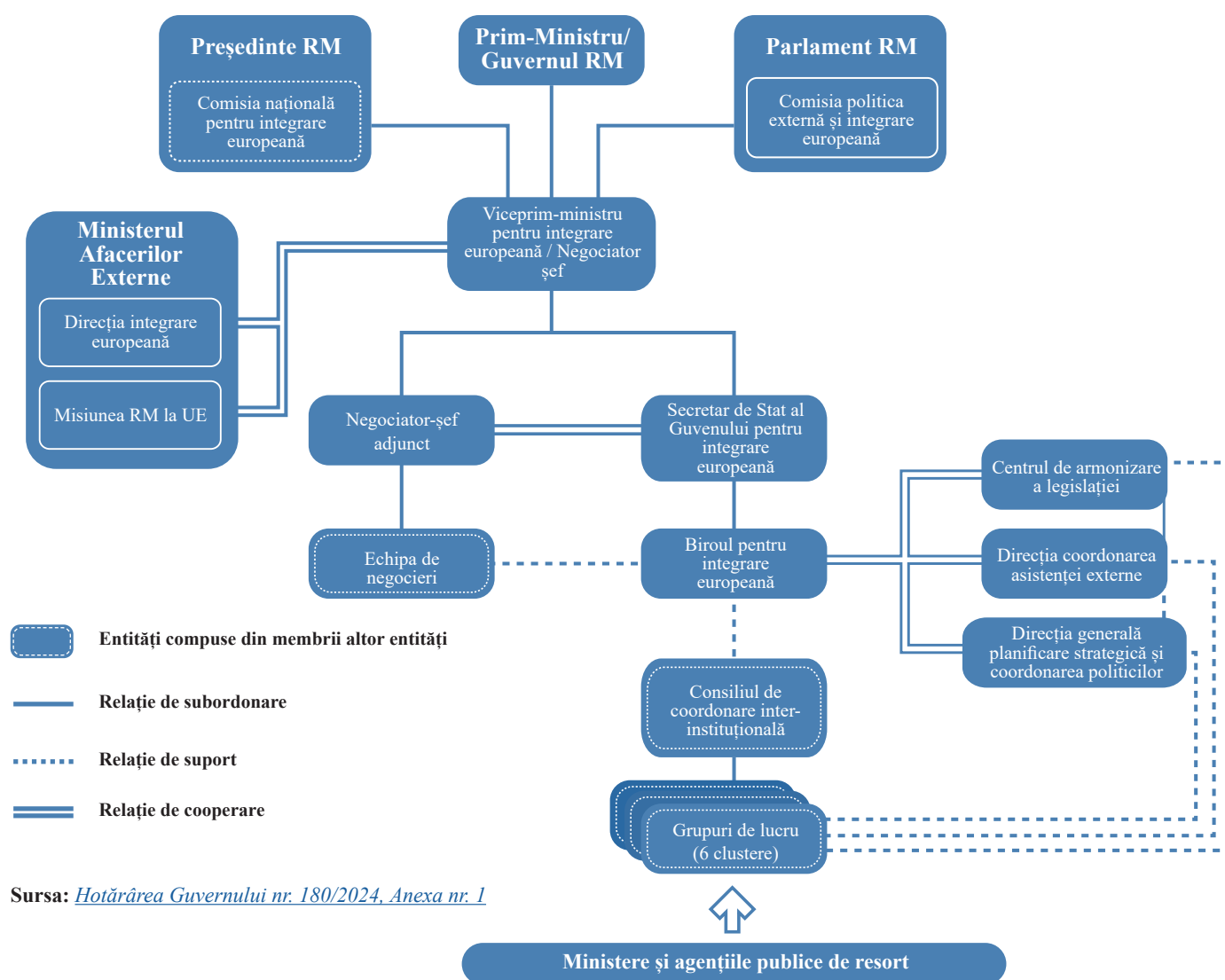
2. Mecanismul de coordonare a procesului de aderare a RM la UE

Mecanismul național de coordonare a procesului de aderare a RM la UE este reglementat de cadrul normativ, *Hotărârea Guvernului nr. 180 din 13 martie 2024*⁵, care stabilește modul de coordonare a procesului de integrare europeană, autoritățile responsabile și nivelurile de coordonare, modul de organizare și funcționare a Grupurilor de lucru pentru negocierile de aderare a RM la UE și a echipei de negociere. Acest mecanism are rolul de a asigura coerența și continuitatea activităților legate de aderarea la UE, fiind organizat pe patru niveluri distincte de responsabilitate.

Totodată, acesta oferă un cadru instituțional clar aferent coordonării procesului de integrare europeană, contribuind la avansarea procesului de aderare a RM la UE și la consolidarea parteneriatului cu statele membre și instituțiile europene.

Mecanismul prevede un set de etape esențiale pentru gestionarea procesului de integrare europeană, care include programarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea activităților și angajamentelor asumate.

Figura 2. Mecanismul de coordonare inter-instituțională a procesului de integrare europeană



⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142350&lang=ro

Structura mecanismului presupune următoarele nivele de organizare:

Nivelul politic superior, reprezentat de Comisia Națională pentru Integrare Europeană (CNIE) condusă de Președintele RM, asigură coordonarea strategică a procesului de negociere.

Nivelul guvernamental, coordonat de membrii Guvernului sub conducerea Prim-ministrului, este responsabil de organizarea și aprobarea documentelor strategice necesare procesului de aderare.

Nivelul de coordonare interinstituțională, reprezentat de Consiliul de coordonare interinstituțională, integrează activitatea Grupurilor de lucru aferente celor 33 de capitole de negociere și implementare a AA,

reuniunile fiind convocate de Secretarul pentru integrare europeană sau, dacă este necesar, de Viceprim-ministrul pentru integrare europeană.

În cele din urmă, **nivelul operațional**, reprezentat din Grupurile de lucru, asigură realizarea tuturor activităților necesare pentru pregătirea și desfășurarea procesului de negociere în vederea aderării la UE, precum și a implementării angajamentelor care derivă din AA și din alte documente conexe procesului de integrare europeană.

Conform acestui mecanism, reglementat prin Hotărârea Guvernului nr.180/2024, la nivel operațional, MF se regăsește prin coordonarea nemijlocită a opt capitole și componenta MFP din cele 33 de capitole și prezența în calitate de membru în cadrul celorlalte capitole de negociere.

3. Capitolele coordonate de Ministerul Finanțelor

Descrierea și progresele înregistrare în procesul de aderare la UE aferente fiecărui capitol de negociere coordonat de către MF, precum și aspectele esențiale ale Clusterului 3 sunt prezentate mai jos. Prin urmare, sunt evidențiate progresele realizate pe parcursul anului 2024, inclusiv reformele implementate, modificările normative/legislative și pașii următori necesari pentru accelerarea alinierii la Acquis-ul UE.



3.1. Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”

Libera circulație a capitalului se referă la crearea premiselor necesare și asigurarea efectuării operațiunilor de plăți atât în interiorul UE, cât și între statele membre și țările terțe, fără careva restricții.

Principalele aspecte ale acestui capitol sunt circulația capitalului sub formă de instrumente financiare și investiții, sistemele și serviciile de plată, precum și prevenirea și combaterea utilizării fluxurilor financiare în acțiuni de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Pe partea operațiunilor valutare de capital, prevederile [Articolului 63 din Tratatul de funcționare a UE](#)⁶ și a [Directivei Consiliului din 24 iunie 1988](#)⁷ pentru punerea în aplicare a articolului 67 din tratat sunt parțial transpuse în [Legea nr. 62/2008](#)⁸ privind reglementarea valutară.

Având în vedere politica prudentă în promovarea liberalizării operațiunilor valutare de capital, susținută de principiul liberalizării graduale a acestora (conform recomandărilor Fondului Monetar Internațional (FMI)) amendamentele la [Legea nr. 62/2008](#)⁹ necesită a fi realizate în câteva etape.

La prima etapă, reieșind din condițiile economice actuale (condițiile macroeconomice și circumstanțele regionale, piața de capital subdezvoltată etc.) proiectul de lege pentru modificarea Legii privind reglementarea valutară nr. 62/2008 prevede liberalizarea operațiunilor valutare de capital recomandate pentru etapa respectivă de către experții FMI, urmare a asistenței tehnice sus menționate, în particular, operațiuni ce vizează procurarea de către rezidenți a instrumentelor financiare în scopuri investiționale și introducerea/scoaterea numerarului în monedă națională de către bănci.

Cadrul de reglementare din domeniul plăților din RM este fundamentat pe Acquis-ul UE, reflectând angajamentul țării de a alinia legislația și practicile naționale la standardele pieței unice europene. Această orientare subliniază determinarea țării de a crea un mediu de plăți modern și compatibil cu normele europene.

Procesul de armonizare a cadrului legal cu cerințele UE în domeniul plăților a început încă din anul 2012, marcând un moment important în modernizarea sectorului financiar. Prevederile [Directivei 2007/64/CE](#)¹⁰ privind serviciile de plată pe piața internă și ale [Directivei 2009/110/CE](#)¹¹ referitoare la activitatea instituțiilor emitente de monedă electronică, care reglementează activitatea de prestare a serviciilor de plată și emiterea de monedă electronică au fost transpuse în legislația

⁶https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF

⁷<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:31988L0361>

⁸https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144423&lang=ro

⁹https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138454&lang=ro

¹⁰<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A32007L0064>

¹¹<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/110/oj/eng>

¹²https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144447&lang=ro

națională prin Legea cu privire la serviciile de plată și moneda electronică [nr. 114/2012](#)¹².

Legislația națională în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului a fost armonizată cu legislația UE și practicile internaționale prin transpunerea parțială sau totală a unui șir de acte UE și standarde internaționale.

În RM, libera circulație a capitalului a fost consolidată semnificativ prin implementarea unor cadre legale precum [Directiva PSD](#)¹³ și [SEPA](#)¹⁴, care urmăresc asigurarea unor plăți transfrontaliere eficiente și sigure. Printre realizările recente se enumeră:

- aderarea la SEPA;
- micșorarea comisioanelor interbancare;
- transpunerea legislației UE privind serviciile de plată (autentificarea utilizatorilor, creditări directe în Europa, etc) și combaterea spălării banilor;
- lansarea sistemului [MIA Plăți Instant](#)¹⁵.

Aceste măsuri au îmbunătățit siguranța, eficiența și accesibilitatea piețelor financiare, contribuind la o integrare economică mai profundă.



3.2. Capitolul 5 „Achiziții publice”

Achizițiile publice reprezintă un domeniu esențial pentru funcționarea pieței interne a UE, reglementând modul în care autoritățile publice din statele membre achiziționează bunuri, servicii și lucrări.

Scopul acestui capitol vizează asigurarea unui cadru uniform și transparent pentru atribuirea contractelor de achiziții publice/sectoriale/concesiuni, care să încurajeze concurența corectă,

să protejeze interesele fiscale ale statelor membre și să îmbunătățească eficiența utilizării resurselor publice. Un alt obiectiv al acestor reglementări este promovarea unei piețe interne eficiente și competitive în care autoritățile publice din UE pot achiziționa produse și servicii la cele mai bune condiții de preț și calitate. Implementarea unor proceduri standardizate contribuie, de asemenea, la reducerea costurilor administrative și la maximizarea transparenței în atribuirea contractelor publice.

Domeniile cheie vizate în Capitolul 5 sunt: achizițiile clasice, utilități, concesiuni și parteneriate publice-private, achiziții în apărare, remedii, achiziții electronice, achiziții inovative, achiziții sociale, achiziții verzi, accesul IMM-uri, profesionalizare.

Transpunerea completă a Acquis-ului UE în domeniul achizițiilor publice constituie o prioritate strategică pentru RM, având ca obiectiv principal crearea unui cadru normativ armonizat cu standardele europene. Acest proces este esențial pentru garantarea transparenței, competitivității și eficienței în utilizarea resurselor publice. Prin implementarea măsurilor legislative propuse, se urmărește alinierea totală la normele UE (cu precădere [Directiva 2014/24/UE](#)¹⁶, [Directiva 2014/25/UE](#)¹⁷, [Directiva 2014/23/UE](#)¹⁸, [Directivile 89/665/CEE](#)¹⁹ și [92/13/CEE](#)²⁰, [Directiva 2009/81/CE](#)²¹ și alte acte normative conexe), contribuind astfel la atingerea obiectivelor generale de integrare europeană ale țării.

Totodată, un accent important vizează dezvoltarea unui nou sistem electronic integrat al achizițiilor publice, care să acopere toate etapele procesului (planificare, derularea procedurii, atribuire, managementul contractului – amendamente). Un astfel de sistem electronic va contribui la sporirea transparenței, reducerea riscurilor de corupție și facilitarea accesului părților interesate la procedurile de achiziții publice, garantând astfel o utilizare mai eficientă și responsabilă a resurselor publice.

¹³<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj/eng>

¹⁴https://finance.ec.europa.eu/consumer-finance-and-payments/payment-services/single-euro-payments-area-sepa_en

¹⁵<https://mia.bnm.md/>

¹⁶<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:32014L0024>

¹⁷<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex:32014L0025>

¹⁸<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj/eng>

¹⁹<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1989/665/oj/eng>

²⁰<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1992/13/oj/eng>

²¹<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:32009L0081>



3.3. Capitolul 9 „Servicii financiare”

Acquis-ul în domeniul serviciilor financiare reglementează aspectele esențiale ale autorizării, funcționării și supravegherii entităților financiare, precum și a pieței financiare. Principiile fundamentale care stau la baza acestui domeniu sunt „pașaportul unic” și „controlul țării de origine,” prin care entitățile financiare autorizate într-un stat membru al UE pot opera în alte state membre prin sucursale sau prin furnizarea de servicii transfrontaliere, precum și invers. Aceste principii se aplică în mod special în trei sectoare: servicii bancare, servicii de investiții și servicii de asigurări, asigurând un mediu reglementat și favorabil pentru funcționarea piețelor financiare în cadrul UE.

Obiectivul principal al RM în domeniul serviciilor financiare este armonizarea legislației și practicilor naționale cu standardele UE. Acest proces urmărește să creeze un cadru sigur, transparent și competitiv pentru funcționarea entităților financiare, oferind participanților pieței acces la servicii calitative și sigure. Totodată, facilitarea cooperării transfrontaliere și atragerea investițiilor străine în sectorul financiar vor contribui astfel la dezvoltarea economică și la integrarea în piața unică europeană.

În vederea alinierii la Acquis-ul comunitar pe dimensiunea serviciilor financiare, RM a înregistrat progrese semnificative. **Sistemul bancar** a fost consolidat semnificativ în ultimii ani, în prezent acesta fiind unul stabil, rezilient, bine capitalizat și bine guvernat, datorită implementării eficiente a reformelor, în conformitate cu standardele UE. Cadrul de supraveghere bancară este aliniat la practicile UE. Noua lege privind garantarea depozitelor în bănci, adoptată în 2023, este aliniată la directiva UE aferentă și oferă o acoperire financiară mai mare a depozitelor bancare, ceea ce sporește încrederea deponenților.

Alte acte legislative naționale sunt, la fel, armonizate cu directivele UE, și includ legile: privind redresarea și rezoluția băncilor; privind supravegherea suplimentară a conglomeratelor financiare; privind contractele de garanție financiară; și privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

În **domeniul pieței de capital și al serviciilor de investiții**, RM a înregistrat progrese în alinierea cadrului său juridic la directivele UE, contribuind astfel la sporirea transparenței pieței, protecția investitorilor și facilitarea tranzacțiilor transfrontaliere, promovând astfel o piață de capital mai integrată și mai eficientă.

În ceea ce privește **sectorul asigurărilor și pensiilor ocupaționale**, RM a adoptat noi legi privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, asigurarea de răspundere civilă auto și fondurile de pensii ocupaționale. Aceste legi sunt în mare parte aliniate la directivele UE, iar prin adoptarea acestora au fost îmbunătățite practicile de gestionare a riscurilor și fortificată stabilitatea financiară în cadrul sectorului asigurărilor. Nu în ultimul rând, adoptarea acestor legi, a contribuit la consolidarea protecției consumatorilor și crearea unei baze diversificate de investitori instituționali pe piața financiară. La fel, pe parcursul ultimilor doi ani, s-a efectuat transferul competențelor de reglementare și supraveghere privind sectorul asigurărilor și cel al creditelor nebancare de la Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) la Banca Națională a Moldovei (BNM), CNPF preluând competențele legate de protecția consumatorilor pe întreaga piață financiară.



3.4. Capitolul 16 „Fiscalitate”

Acquis-ul privind fiscalitatea se concentrează pe reglementarea și armonizarea legislației fiscale în statele membre ale UE, acoperind atât impozitarea indirectă, cât și directă.

În ceea ce privește impozitarea indirectă, Acquis-ul stabilește cadrul pentru taxa pe valoarea adăugată (TVA) și accize. TVA-ul, introdus pentru prima dată în 1967, se aplică tuturor etapelor producției și distribuției de bunuri și servicii, conform [Directivei 2006/112/CE](#)²², în vigoare și astăzi. În materie de accize, legislația europeană reglementează produsele energetice, tutunul și băuturile alcoolice, stabilind structura și ratele minime ale acestor taxe. Pentru impozitarea directă, Acquis-ul abordează aspecte specifice ale impozitării corporative și a taxei pe capital, punând accent pe eliminarea denaturărilor în activitățile economice transfrontaliere. Obiectivul principal al armonizării fiscale este crearea unui cadru uniform și echitabil care să sprijine piața unică europeană.

În ceea ce privește TVA și accizele, scopul este aplicarea unui tratament fiscal egal pentru tranzacțiile interne și externe, în conformitate cu principiile neutralității fiscale și nediscriminării. În cazul impozitării directe, accentul se pune pe prevenirea concurenței fiscale dăunătoare și pe facilitarea comerțului transfrontalier. Totodată, prin utilizarea sistemelor informatice, se urmărește creșterea eficienței administrării fiscale și reducerea evaziunii fiscale. RM își propune să adopte și să implementeze aceste standarde pentru a sprijini comerțul internațional și a asigura un tratament egal pentru toate produsele, indiferent de origine.

RM dispune de un cadru legislativ fiscal bine structurat, reglementat de [Codul fiscal nr. 1163 din 24.04.1997](#)²³ și alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta.

RM este în proces de aliniere a legislației naționale la cadrele juridice și reglementările UE în partea ce ține de domeniul fiscalitate. Un aspect esențial al acestei alinieri este armonizarea reglementărilor privind accizele și TVA cu Acquis-ul UE.

În acest sens, pe parcursul anului 2024, RM a început procesul de transpunere graduală a [Directivei Consiliului 2006/112/CE](#)²⁴ privind TVA, care va aduce sistemul național de TVA mai aproape de standardele UE.

Concomitent, la situația de la finele anului 2024, în proces de transpunere este [Directiva Consiliului \(UE\) 2020/262](#)²⁵ privind accizele, legea fiind la etapa finală de elaborare, iar legea privind alcoolul și tutunul este, de asemenea, în proces de elaborare.

Pe filiera conformării fiscale, angajamentul RM de a combate evaziunea fiscală a fost consolidat semnificativ. În mai 2024, RM a aderat la cadrul inclusiv [BEPS](#)²⁶ al OCDE, și a realizat primul schimb automat de date privind conturile financiare (AEOI).

Totodată, RM își consolidează capacitățile de administrare fiscală. Un domeniu cheie de interes este dezvoltarea unui Program de dezvoltare IT al SI al administrației fiscale pentru a fi pregătiți și pentru a asigura interoperabilitatea cu sistemele IT ale UE. Programul de dezvoltare IT 2025-2027 conturează un plan pentru modernizarea infrastructurii IT, îmbunătățirea schimbului de date și creșterea eficienței analizei de risc. De menționat că, RM beneficiază, de asemenea, de sprijinul experților internaționali în acest sens, precum misiunile de experți TAIEX, Agenția Fiscală Suedeză, etc.



3.5. Capitolul 17 „Politica economică și monetară”

Politica economică și monetară a UE se bazează pe un cadru juridic care asigură independența băncilor centrale ale statelor membre și impune reguli stricte privind finanțarea directă a sectorului public.

De asemenea, aceasta interzice accesul privilegiat al sectorului public la instituțiile financiare. Statele membre coordonează politicile economice și implementează planuri de reformă structurală, având ca obiectiv principal stabilitatea economică și financiară în întreaga Uniune.

²²<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj/eng>

²³https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132823&lang=ro

²⁴<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=celex:32006L0112>

²⁵<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj/eng>

²⁶<https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/base-erosion-and-profit-shifting-beps.html>

Pactul de Stabilitate și Creștere, împreună cu procedurile de dezechilibru macroeconomic, reprezintă instrumente esențiale pentru monitorizarea și menținerea sănătății economice a statelor membre.

Scopul principal al politicii economice și monetare este de a asigura stabilitatea economică și financiară în cadrul UE. Aceasta urmărește coordonarea politicilor economice ale statelor membre și crearea unui cadru fiscal-bugetar sustenabil și transparent. Un alt obiectiv major este facilitarea integrării statelor membre în Uniunea Economică și Monetară (UEM) și pregătirea acestora pentru adoptarea monedei euro, prin respectarea criteriilor stabilite de Tratatul privind funcționarea UE (TFUE). Acest proces include alinierea cursurilor de schimb și implementarea reformelor structurale necesare.

În contextul politicii economice și monetare, RM a realizat progrese importante. Un exemplu semnificativ este garantarea independenței BNM, conform standardelor UE. În acest sens, a fost consolidată independența funcțională și financiară a BNM, inclusiv acordarea autonomiei operaționale asupra activelor sale, ajustându-se codul administrativ pentru a elimina termenii inadecvați aplicabili procesului de supraveghere desfășurat de BNM, și adăugarea unui mandat explicit pentru stabilitatea financiară și politica macroprudențială a BNM. În plus, BNM a reușit să mențină stabilitatea prețurilor, un obiectiv principal, iar măsurile de politică monetară adoptate la timp au permis menținerea inflației în limitele coridorului țintit, pentru prima dată după 8 ani, între ± 1.5 puncte procentuale față de ținta de 5.0%, pe o durată de 12 luni consecutive, începând cu luna octombrie 2023.

RM a realizat progrese și în domeniul investițiilor publice, îmbunătățind sistemul de gestionare a acestora (SI RPIC²⁷). În premieră, RM a prezentat CE, în ianuarie 2024, Programul de Reformă Economică (ERP) care include un cadru macrofiscal, cu excepția reformelor structurale.

În mai 2024, RM a participat în cadrul Dialogului economic și financiar cu UE.

Regulile privind politica bugetar-fiscală sunt prevăzute în [Legea nr. 181/2014](#)²⁸ privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală și au fost puse în aplicare începând cu anul 2018. În conformitate cu aceste reguli, politica bugetară ar trebui să fie elaborată în concordanță cu alte politici convergente și să asigure un deficit anual al bugetului public național, excluzând granturile, care nu depășește 2,5 % din produsul intern brut. Depășirea nivelului-limită al deficitului bugetului public național se permite în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe și a capacităților de valorificare a acestora.

Legislația bugetară națională conține prevederi care sunt în conformitate cu [Directiva UE 2011/85](#)²⁹. Astfel, [Legea 181/2014](#) finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale conține următoarele prevederi:

- stabilirea regulilor fiscale numerice și a clauzelor de evaziune – art. 15;
- planificarea pe termen mediu, inclusiv prognoza cadrului macroeconomic și agregatele fiscale, cadrul de planificare – art. 48;
- indicatori ai datoriei publice – art. 38;
- reguli și proceduri pentru: întocmirea bugetului anual – art. 50-53, aprobarea – art. 54-55, modificarea – art. 61;
- transparența fiscală – art. 12, 13, etc.

În prezent, în RM nu sunt instituite instituții bugetar-fiscale independente (IFI). O analiză privind înființarea unui posibil Consiliu Fiscal pentru Republica Moldova și opțiunile pentru instituirea acestuia, a fost elaborată de către experții UE în anul 2017. Ulterior, în decembrie 2024 a fost actualizat raportul prenotat și opțiunile pentru înființarea acestuia, care poate fi găsit pe [pagina web al Ministerului Finanțelor](#)³⁰.

²⁷<https://rplic.gov.md/>

²⁸https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro

²⁹<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32011L0085>

³⁰<https://mf.gov.md/ro/content/raportul-privind-instituirea-unui-posibil-consiliu-fiscal-pentru-republica-moldova-%C8%99i>

Crearea unei IFI este prevăzută ca măsură pe termen lung în Strategia de Dezvoltare a MFP 2023-2030.

Coordonarea politicilor macroeconomice reprezintă un alt aspect prioritar, necesitățile incluzând dezvoltarea unui cadru legal pentru corelarea politicilor fiscale, monetare, economice și sociale, precum și consolidarea capacităților instituționale. Statisticile naționale robuste sunt esențiale pentru stabilirea indicatorilor macroeconomici necesari procesului de coordonare.



3.6. Capitolul 29 „Uniunea vamală”

Uniunea vamală reprezintă un pilon fundamental al pieței unice, fiind reglementată printr-un Acquis complex care asigură funcționarea sa eficientă și protecția frontierelor externe.

Acquis-ul include Codul Vamal al UE și legislația sa de implementare, Nomenclatura Combinată, Tariful Vamal Comun și alte dispoziții privind clasificarea tarifară, scutiri și suspendări de taxe vamale, precum și contingentele tarifare. Totodată, sunt incluse prevederi care asigură aplicarea în vamă a drepturilor de proprietate intelectuală, controlul precursorilor drogurilor și al bunurilor culturale, precum și cooperarea între administrațiile vamale ale statelor membre și cu țările terțe. Uniunea promovează utilizarea unui mediu electronic integrat, prin decizia e-vamă, pentru a standardiza procesele și a facilita comerțul.

Principalul obiectiv al Capitolului 29 „Uniunea vamală” este asigurarea unui flux neîntrerupt de mărfuri în cadrul pieței interne a UE, protejând în același timp frontierele externe împotriva riscurilor legate de securitate, sănătate publică și fraude economice.

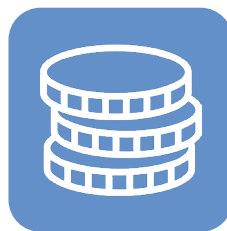
De asemenea, se urmărește dezvoltarea unui mediu electronic modern, interoperabil, care să îmbunătățească eficiența administrativă și să faciliteze comunicarea dintre comercianți și autoritățile vamale. Prin implementarea Planului strategic multianual (MASP), Uniunea își propune să creeze un cadru vamal sustenabil, capabil să răspundă cerințelor economice și comerciale în continuă schimbare.

RM a adoptat măsuri semnificative pentru alinierea la standardele UE în domeniul vamal, incluzând aprobarea și implementarea de la 1 ianuarie 2024 a noului Cod Vamal care facilitează procesele economice și reduce birocrăția. Printre beneficiile pentru agenții economici se enumeră eliminarea taxelor vamale pentru anumite proceduri, automatizarea și digitalizarea proceselor vamale, precum și declarațiile vamale automatizate la export. De asemenea, dezvoltarea statutului de Operator Economic Autorizat (AEO) a adus mai puține controale și facilități la frontieră, iar implementarea unui sistem digital (e-AEO) pentru gestionarea autorizărilor AEO și recunoașterea reciprocă cu UE au contribuit la îmbunătățirea acestui proces. În acest sens pe parcursul anului 2024, **146 de operatori economici dețin statutul AEO** autorizații valide. Alte măsuri includ introducerea serviciului „Vămuire la domiciliu” pentru reducerea timpului și a costurilor, de care beneficiază 83 de entități, și digitalizarea vămuirii electronice, care a dus la creșterea proporției declarațiilor electronice la export, import și tranzit până la 100%. În plus, RM a lansat Sistemul NCTS pentru tranzit național informatizat. Toate operațiunile în regim de tranzit sunt efectuate doar prin noul sistem de tranzit NCTS, astfel la finele anului 2024 erau înregistrați **90 operatori economici** care depun declarații de tranzit în noul sistem. De la finele anului 2024, operatorii economici pot utiliza acest sistem pentru a depune cereri în format digital și a beneficia de un proces transparent, rapid și eficient. CDS este o soluție modernă, aliniată la standarde europene, care facilitează procesul de depunere/emitere a unei decizii vamale.

În prima etapă, Serviciul Vamal a pus în aplicare CDS pentru emiterea a următoarelor tipuri de autorizații: Statutul de destinatar agreeat; Statutul de expeditor agreeat; Utilizarea sigiliilor speciale; Statutul de destinatar agreeat în sensul TIR; Regimul vamal de admitere temporară; Utilizarea garanției globale, inclusiv cu quantum redus sau exonerarea de la aceasta. Pe parcursul anului au beneficiat de facilități pentru exportatori, incluzând statutul de „Exportator Aprobant” pentru **76 de companii**. Modernizarea infrastructurii punctelor de trecere a frontierei și implementarea controlului comun la frontieră au sporit eficiența, în timp ce selectivitatea controalelor a fost îmbunătățită, reducând controalele fizice la import (**3.6%**) și export (**2.8%**). Totodată, protecția drepturilor de proprietate intelectuală a fost consolidată, cu peste **863 de obiecte înregistrate** și **141 de cazuri de reținere** în 2024.

Au fost modernizate șase posturi vamale la frontiera moldo-română (Leușeni-Albița, Sculeni-Sculeni, Giurgiulești-Galați) prin proiecte europene. Aceste investiții au îmbunătățit controlul vamal, facilitând comerțul transfrontalier și reducând timpul de așteptare. De asemenea a demarat proiectul de modernizare și reconstrucție a infrastructurii vamale (**programul Mecanismul pentru Interconectarea Europei (Connecting Europe Facility)**). Finanțarea este destinată dezvoltării infrastructurii transfrontaliere Ungheni (MD) - Ungheni (RO), Leușeni (MD) – Albița (RO) și Giurgiulești (MD) – Galați (RO).

Protocoloalele interinstituționale semnate pentru punctele de frontieră moldo-ucrainene și moldo-române au facilitat controlul coordonat, reducând timpul de tranzit și eficientizând traficul transfrontalier. RM beneficiază de sprijin din partea EUBAM și EUHLAM pentru implementarea reformelor vamale. De asemenea, participarea la Programul „Customs” al UE contribuie la alinierea cu standardele comunitare. Printre obiectivele cheie se enumără continuarea modernizării infrastructurii vamale, combaterea traficului ilicit de produse accizabile, digitalizarea completă a procedurilor vamale și cooperarea strânsă cu instituțiile europene în domeniul combaterii fraudelor.



3.7. Capitolul 32 „Control financiar”

Capitolul privind controlul financiar acoperă patru domenii principale: controlul financiar public intern (CFPI), auditul extern, protecția intereselor financiare ale UE și protecția monedei euro împotriva contrafacerii. Acquis-ul promovează o gestionare financiară solidă și o responsabilitate managerială sporită, vizând eficientizarea utilizării resurselor publice și protecția acestora împotriva fraudei și contrafacerii. Reformele din acest domeniu se concentrează pe alinierea legislației naționale la standardele europene și internaționale, stabilirea unor mecanisme eficiente de control și consolidarea capacităților administrative.

Obiectivul acestui capitol este de a asigura un sistem solid de control financiar care să sprijine gestionarea transparentă și eficientă a fondurilor publice, inclusiv a celor provenite din bugetul UE. RM trebuie să implementeze standarde internaționale de control intern și audit, să prevină și să combată fraudă financiară și contrafacerea monedei euro. Crearea unui mediu financiar transparent și sigur contribuie la protejarea intereselor financiare ale UE și la întărirea încrederii în sistemul economic al țării.

RM a implementat [Legea nr. 229/2010](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110521&lang=ro)³¹ privind CFPI, care reglementează responsabilitățile și competențele autorităților publice în acest domeniu. Aceasta obligă instituțiile bugetare și entitățile publice să aplice mecanisme de control intern managerial și audit intern, conform standardelor recunoscute internațional. În acest context, a fost aprobat *Programul de dezvoltare a CFPI pentru perioada 2024-2027*, care oferă un cadru strategic pentru consolidarea controlului intern managerial și auditului intern la nivel național, aliniat la standardele și bunele practici europene, sporind astfel eficiența și responsabilitatea în gestionarea fondurilor publice.

³¹https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110521&lang=ro

Un alt pas important a fost digitalizarea procesului de raportare a controlului intern managerial și auditului intern, prin implementarea unui nou sistem informațional dezvoltat de MF, care facilitează monitorizarea și analiza dinamică a modului de organizare și funcționare a controlului intern managerial și auditului intern, consolidând eficiența și transparența raportării în administrația publică. De asemenea, a fost consolidată activitatea subdiviziunilor de audit intern din cadrul administrației publice centrale, iar reorganizarea auditului intern la nivel ministerial și creșterea nivelului de salarizare a auditorilor interni a contribuit la eficientizarea activității acestora și atragerea specialiștilor de calitate în sectorul public.

În plus, au fost create premisele pentru alinierea legislației naționale la Acquis-ul UE privind protecția intereselor financiare și a monedei euro împotriva contrafacerii. Totodată, sunt consolidate capacitățile administrative pentru analiza tehnică a monedelor false și pentru coordonarea antifraudă (AFCOS).

Inspectoratul Control Financiar de Stat (ICFS) a reorganizat funcția de inspectare financiară, concentrându-și activitatea pe controale financiare tematice și specifice, inițiate pe baza analizei de risc și suspiciunilor de fraudă și nereguli, iar funcțiile acestuia au fost extinse pentru a asigura protejarea intereselor financiare ale UE. RM își aliniază cadrul normativ național la modele și standarde internaționale, precum modelul COSO pentru control intern și standardele de audit ale INTOSAI. Reformele în domeniul controlului financiar și auditului extern sunt prioritare, fiind stabilite în planurile de acțiuni pentru 2024-2027 și Strategia Curții de Conturi pentru 2021-2025. Implementarea acestora depinde de eforturi coordonate ale autorităților publice, cu suport extern semnificativ din partea partenerilor de dezvoltare.



3.8. Capitolul 33 „Prevederi financiare și bugetare”

Capitolul privind prevederile financiare și bugetare reglementează modul în care UE își asigură resursele financiare pentru finanțarea bugetului său, denumite „resurse proprii”.

Aceste resurse sunt compuse din următoarele: resursele proprii tradiționale, cum ar fi taxele vamale, care sunt colectate de statele membre în numele UE; resursele bazate pe taxa pe valoarea adăugată (TVA); resursele bazate pe venitul național brut (VNB) al fiecărui stat membru; și, începând cu 1 ianuarie 2021, o contribuție bazată pe greutatea deșeurilor de ambalaje din plastic nereciclat generate în fiecare stat membru. Fiecare stat membru este responsabil pentru coordonarea și asigurarea unui sistem administrativ eficient, care să permită calcularea corectă, colectarea, plata și controlul acestor resurse proprii.

Scopul acestui capitol este de a asigura transparența și eficiența în gestionarea resurselor financiare ale UE. Reglementările urmăresc să creeze un sistem echitabil și corect prin care statele membre contribuie la bugetul UE în funcție de capacitatea lor economică, respectând principiile de justiție fiscală și de administrare financiară riguroasă. Alocarea corectă și gestionarea resurselor proprii sunt esențiale pentru susținerea obiectivelor UE, incluzând finanțarea politicilor și programelor comune și asigurarea unei economii sustenabile și responsabile din punct de vedere financiar.

Legislația din acest capitol este obligatorie și nu impune transpunerea în legislația națională.

Ținând cont de faptul că cadrul legislativ pentru sistemul de resurse proprii este tangențial Capitolelor de negociere: 16 - Fiscalitate, 18 - Statistică, 29 - Uniunea vamală și 27 – Mediu, o imagine mai detaliată a gradului de armonizare a cadrului legislativ și instituțional cu Acquis-ul comunitar se regăsește în capitolele de negociere prenotate.

În 2024, a fost instituit Comitetul de coordonare pentru punerea în aplicare a proceselor administrative pentru un sistem de resurse proprii, compus din reprezentanți ai MF, BNM, SFS, SV, Biroului Național de Statistică (BNS) și Ministerului Mediului (MM), consolidând astfel capacitățile instituționale ale RM.

Pe parcursul anului 2024 s-au desfășurat activități de formare continuă cu suportul MF din Olanda, precum și o misiune TAIEX „Consolidarea capacităților instituționale și administrative privind resursele proprii, contabilitatea „A” și „B” și standardele contabile ESA 2010”, cu suportul experților din Slovacia și Cehia. Totodată, urmează a fi demarate activități de consolidare a capacităților prin asistență tehnică din partea UE, utilizând instrumente precum TAIEX și TWINNING, pentru a stabili un sistem național solid care să asigure contribuția țării la bugetul UE din momentul aderării.



3.9. Managementul Finanțelor Publice

MFP se impune ca o componentă crucială pentru asigurarea unui guvern responsabil, capabil să aloce și să utilizeze resursele financiare într-o manieră sustenabilă, transparentă și eficientă, în deplină concordanță cu standardele și cerințele impuse de UE. MFP devine astfel un pilon de bază al procesului de modernizare a administrației publice, susținând simultan dezvoltarea unei economii durabile și alinierea acesteia la cele mai bune practici internaționale.

Scopul fundamental al MFP este de a asigura o alocare optimă și eficientă a resurselor financiare publice, corelată cu prioritățile strategice ale Guvernului și cu politicile publice pe termen mediu. Un astfel de sistem trebuie să fie un instrument esențial pentru stimularea performanței economice, pentru susținerea sustenabilității financiare a proiectelor de investiții publice și pentru garantarea transparenței și responsabilității în administrarea fondurilor publice.

În ultimii ani, RM a înregistrat progrese semnificative în implementarea unor măsuri menite să îmbunătățească MFP. Printre realizările notabile se enumeră elaborarea Strategiei 2023-2030 pentru dezvoltarea MFP, aliniată la standardele internaționale, avansarea în implementarea principiilor aferente bugetării ecologice și sensibile la gen, în vederea promovării unui mediu mai echilibrat și sustenabil, și continuarea procesului de transparență prin măsuri care asigură accesul publicului la informații clare și corecte. De asemenea, a fost elaborat un nou program pentru CFPI și un program dedicat achizițiilor publice, pentru a îmbunătăți eficiența utilizării fondurilor publice. În plus, a fost implementat un sistem de gestionare a investițiilor publice prin intermediul unei platforme digitale, care facilitează monitorizarea, raportarea și alocarea optimă a resurselor financiare.

Realizările sus-menționate nu doar că sprijină dezvoltarea unui sistem financiar public mai eficient, dar contribuie și la integrarea RM în UE, aliniind țara la cele mai bune practici internaționale în domeniu.

3.10. Clusterul 3 „Competitivitate și creșterea incluzivă”

Clusterul 3 „Competitivitate și creșterea incluzivă” are drept scop sprijinirea competitivității și creșterii inclusive a RM prin alinierea reglementărilor și politicilor naționale la standardele UE. Obiectivele includ: modernizarea digitală, îmbunătățirea eficienței fiscale, consolidarea politicilor economice și sociale, susținerea cercetării și educației, precum și integrarea treptată în Uniunea vamală Europeană.

Prima ședință a secretarilor și membrilor grupurilor de lucru ce sunt parte a Clusterului 3 „Competitivitate și creștere incluzivă”, în format online a fost demarată la data de 28 februarie 2024. Scopul ședinței a constat în discuții aferente: (i) situației curente privind procesul de autoevaluare; (ii) deficiențe și provocări întâmpinate, (iii) situației curente aferente implementării acțiunilor din cadrul Planului Național de Acțiuni 2024-2027.

Progresul înregistrat, conform raportului de extindere a CE, pe parcursul anului 2024 se prezintă în Anexa 2.

4. Progresul înregistrat pe parcursul anului 2024

Anul 2024 a fost un an de succes pentru RM, marcat de progrese semnificative și realizări importante în parcursul său european (Anexa 3). Prin eforturi coordonate și colaborare strânsă între autoritățile naționale și instituțiile europene, țara a avansat considerabil în procesul de negociere a aderării RM la UE. Pe parcursul anului 2024 au fost demarate un șir de evenimente, cu precădere reuniunile de screening explicativ și bilateral.

Pe parcursul anului 2024, screening-ul explicativ pentru cele 8 capitole de negociere coordonate de MF a fost finalizat cu succes, consolidând capacitățile instituționale necesare pentru alinierea legislației naționale la Acquis-ul UE. Totodată, din cele 8 capitole de negociere au fost demarate reuniunile de screening bilateral pe 3 capitole și componenta MFP, iar pentru 5 capitole urmează a fi demarate reuniunile pe parcursul anului 2025.

Tabelul 1: Data desfășurării reuniunilor de screening explicativ și bilateral

Capitol	Screening Explicativ	Screening Bilateral	
		2024	2025
Capitolul 4	09/04/2024	16/12/2024	
Capitolul 5	21/03/2024	10-11/07/2024	
Capitolul 9	14/03/2024		03-04/02/2025
Capitolul 16	29/05/2024		15/05/2025
Capitolul 17	27/05/2024		21/05/2025
Capitolul 29	22/04/2024		07/04/2025
Capitolul 32	18/03/2024	14/10/2024	
Capitolul 33	31/05/2024		22/09/2025
MFP	18/03/2024	26/09/2024	

Sursa: Ministerul Finanțelor

Aceste evoluții reflectă un efort remarcabil și o colaborare eficientă între RM și instituțiile europene, demonstrând determinarea ambelor părți de a accelera procesul de aderare.

Pentru a evalua progresul înregistrat de țara candidată, CE utilizează un sistem de evaluare pentru a determina nivelul de pregătire și progresele înregistrate pentru fiecare capitol negociat. Acest sistem de evaluare, reprezentat detaliat mai jos, se bazează pe două criterii principale:

- Gradul de pregătire, care indică nivelul de aliniere a legislației naționale la Acquis-ul UE
- Progresele înregistrate, care reflectă ritmul și amploarea reformelor implementate în fiecare domeniu.

Evaluările sunt realizate pe o scară de la 0 la 5, cu posibilitatea de acordare a punctajelor în trepte de 0,5, unde:

Gradul de pregătire		Progrese înregistrate	
neevaluată	0	niciun progres	1
stadiu incipient	1	progrese limitate	2
între stadiul inițial și un anumit nivel	1,5	unele progrese	3
un anumit nivel	2	progrese satisfăcătoare	4
între un anumit nivel și un nivel moderat de pregătire	2,5	finalizat	5
nivel moderat de pregătire	3		
între un nivel moderat de pregătire și un nivel bun	3,5		
nivel bun	4		
între nivel bun și bine avansat	4,5		
foarte avansat	5		

În contextul *raportului privind extinderea Uniunii Europene 2024*³², publicat de către CE la data de 30 octombrie 2024, pentru capitolele coordonate de către MF următoarele progrese au fost înregistrate pe parcursul anului 2024 (Anexa 4):

- Capitolul 4 - se află între un nivel de pregătire inițial și un nivel moderat de pregătire (punctaj 2,5 din 5), s-au înregistrat unele progrese (punctaj 3 din 5);
- Capitolul 5 - un anumit nivel de pregătire (punctaj 2 din 5), s-au înregistrat unele progrese (punctaj 3 din 5);
- Capitolul 9 - un anumit nivel de pregătire (punctaj 2 din 5), s-au înregistrat unele progrese (punctaj 3 din 5);
- Capitolul 16 - un anumit nivel de pregătire (punctaj 2 din 5), s-au înregistrat progrese satisfăcătoare (punctaj 4 din 5);

- Capitolul 17 - un anumit nivel de pregătire (punctaj 2 din 5), s-au înregistrat progrese limitate (punctaj 2 din 5);
- Capitolul 29 – se află la un nivel de pregătire moderat (punctaj 3 din 5), s-au înregistrat progrese satisfăcătoare (punctaj 4 din 5);
- Capitolul 32 – la etapa inițială de pregătire (punctaj 1 din 5), s-au înregistrat unele progrese (punctaj 3 din 5);
- Capitolul 33 - în stadiu incipient de pregătire (punctaj 1 din 5), nu a fost înregistrat niciun progres (punctaj 1 din 5);
- Capitolul RAP/MFP - un anumit nivel de pregătire (punctaj 2 din 5), s-au înregistrat unele progrese (punctaj 3 din 5).

³²<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2024/Moldova%20Report%202024.pdf>

5. Perspective de viitor

Colaborarea strânsă între autoritățile/instituțiile naționale, instituțiile europene și partenerii externi de dezvoltare va rămâne esențială. Procesul de integrare europeană nu doar că va contribui la consolidarea instituțiilor și economiei, dar va asigura coeziunea socială, susținerea valorilor fundamentale ale democrației, îmbunătățirea calității vieții pentru cetățeni și un viitor stabil pentru RM în cadrul UE. Prin continuarea implementării angajamentelor asumate și aprofundarea dialogului cu UE, RM își va consolida locul în comunitatea europeană și va contribui activ la procesul de dezvoltare regională.

Planurile pentru 2025 se concentrează pe avansarea procesului de aderare la UE, cu precădere:

- prin finalizarea reuniunilor de screening bilateral pentru celelalte capitole coordonate de MF (9, 16, 17, 29, 33);
- asigurarea elaborării/prezentării contribuțiilor per fiecare capitol distinct și aprobarea noului

Program Național pentru Aderare la UE 2025-2029, care va fi un document strategic ce va fi actualizat pentru a detalia reformele necesare și termenele de implementare, oferind un plan clar pentru alinierea la cerințele UE;

- asigurarea elaborării contribuțiilor și aprobarea Foilor de Parcurs (opening benchmarks) necesare pentru deschiderea negocierilor (Clusterul 1 „Valori fundamentale”, care vizează Reforma Administrației Publice, Statul de drept și Funcționarea instituțiilor democratice);
- asigurarea elaborării contribuțiilor și aprobarea pozițiilor de negociere pe fiecare capitol, urmare a recepționării Rapoartelor de screening din partea CE;
- asigurarea elaborării contribuțiilor pentru pachetul de extindere anual;
- asigurarea corelării măsurilor aferente procesului de integrare europeană de comun cu documentele strategice ale RM.

ANEXE

Anexa 1: Pași privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

10 pași pentru aderare

-  **1** Transmiterea Cererii de aderare la Consiliul UE.
-  **2** Recepționarea Chestionarului cu privire la cererea de aderare la UE.
-  **3** Prezentarea răspunsurilor la Chestionar (partea I și II) către Comisia Europeană.
-  **4** În baza acestor răspunsuri, elaborarea de către CE a Opiniei, și transmiterea Consiliului pentru decizie.
-  **5** Decizia unanimă de către toate cele 27 de state membre privind oferirea statutului de țară candidat.
-  **6** Deschiderea negocierilor de aderare după acordul statelor membre UE.
-  **7** Implementarea de către țară a legislației și standardelor UE în toate cele 33 de capitole de negociere, în timpul negocierilor.
-  **8** După ce negocierile cu toate statele membre ale UE sunt încheiate, emiterea de către Comisie a Opiniei privind gradul de pregătire pentru a deveni membru.
-  **9** În baza Opiniei și a deciziei unanime de către statele membre de a încheia negocierile, Parlamentul European oferă acordul său.
-  **10** Semnarea de către toate statele membre și țara candidat și ratificarea Tratatului de Aderare. Țara devine membru al UE.

Sursa: <https://mfa.gov.md/ro/content/maexplica-aderarea-la-ue>

Clusterul 3 Competitivitate și creștere incluzivă



Capitolul 10
Societatea
informațională și mass-
media



Capitolul 16
Fiscalitate



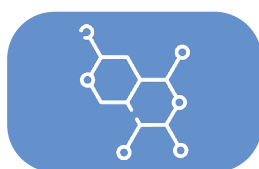
Capitolul 17
Politica economică și
monetară



Capitolul 19
Politica socială și a
muncii



Capitolul 20
Politica industrială și
antreprenorială



Capitolul 25
Știință și cercetare



Capitolul 26
Educație și cultură

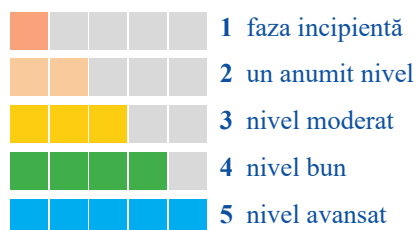


Capitolul 29
Uniunea vamală

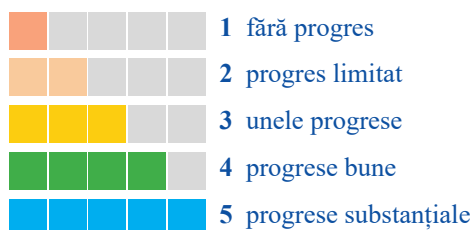


Legendă

Nivel de pregătire



Progresul înregistrat



Sursa: Raportul de extindere, octombrie 2024

Anexa 3: Informații aferente capitolelor de negociere coordonate de Ministerul Finanțelor

Capitolul	Scopul	Realizările, inclusiv pe parcursul anului 2024
Capitolul 4 „Libera circulație a capitalului”	Libera circulație a capitalului presupune crearea premiselor necesare și asigurarea efectuării operațiunilor de plăți atât în interiorul UE, cât și între statele membre și țările terțe, fără restricții.	• Demararea procedurilor privind aderarea la SEPA, care a permis plăți fără numerar în Euro, către și dinspre spațiul european, mai sigure, rapide și cu costuri reduse pentru cetățeni. • Micșorarea graduală a valorii comisioanelor interbancare pentru plăți cu carduri de debit și credit, încurajând reducerea taxelor de către prestatorii de servicii de plată. • Transpunerea legislației UE privind serviciile de plată, autentificarea strictă a clienților și moneda electronică, pentru o piață a plăților mai sigură, eficientă și transparentă. • Lansarea sistemului MIA Plăți Instant, care a permis transferuri rapide între conturi naționale, fără comisioane (sub anumite plafoane), doar cu numărul de telefon. • Liberalizarea totală a operațiunilor de capital aferente: - intrării de capital: investiții directe, credite comerciale și financiare, asigurări de viață, garanții, instrumente financiare, operațiuni personale și conturi la bănci licențiate; - ieșirii de capital: investiții directe, credite comerciale, asigurări de viață, credite comerciale, asigurări de viață, etc.
Capitolul 5 „Achiziții publice”	Achizițiile publice facilitează gestionarea transparentă și eficientă a fondurilor statului, încurajând concurența echitabilă și protejând interesele societății. Ele sprijină dezvoltarea economică și respectarea standardelor UE.	• Stabilirea cadrului instituțional, inclusiv definirea clară a responsabilităților instituțiilor din domeniul achizițiilor. • Avansarea în implementarea sistemului electronic de achiziții, care a facilitat participarea operatorilor economici și a crescut transparența procesului. • Asigurarea funcționării eficiente și independente a sistemului de examinare și soluționare a contestațiilor în achizițiile publice.
Capitolul 9 „Servicii Financiare”	Normele UE privind serviciile financiare reglementează autorizarea, funcționarea și supravegherea entităților financiare și piețelor reglementate.	• Sporirea protecției deponenților prin creșterea graduală a sumei maxime de garantate a depozitelor bancare, ajungând la 200 000 MDL începând cu 01 ianuarie 2025. • Consolidarea protecției consumatorilor de servicii financiare prin atribuirea mandatului respectiv unei singure autorități, și anume CNPF.

		• Îmbunătățirea reglementărilor aferente infrastructurilor pieței financiare și a sistemelor de plăți pentru asigurarea stabilității sistemului financiar, inclusiv crearea condițiilor pentru facilitarea circulației instrumentelor financiare locale pe piețele de capital străine, inclusiv cele din statele membre ale UE, precum și a circulației instrumentelor financiare străine pe piața de capital din RM. • Consolidarea și îmbunătățirea cadrului de supraveghere al BNM în raport cu entitățile supravegheate, pentru asigurarea stabilității sectorului financiar, transparenței și libertății de a presta servicii financiare.
Capitolul 16 „Fiscalitate”	UE reglementează impozitarea indirectă (TVA, accize) și directă (impozitarea corporativă și pe capital).	• Realizarea primului schimb automat de informații privind conturile financiare în anul 2024, prin implementarea standardului OCDE – promovând un climat de afaceri transparent, un nivel sporit de conformare și îmbunătățind imaginea autorității fiscale pe plan internațional. • Aderarea RM la Cadrul Incluziv privind Erodarea Bazei și Transferul Profitului (BEPS). Calitatea de membru a țării a presupus implementarea soluțiilor pentru crearea unui mediu fiscal transparent, echitabil și propice dezvoltării economice durabile, combaterea evaziunii fiscale, gestionarea eficientă a resurselor financiare ale statului și creșterea stabilității economice. • Valorificarea instrumentelor UE și a expertizei internaționale pentru familiarizarea cu sistemele informaționale în scopul pregătirii pentru interoperabilitatea și interconexiunea cu sistemele UE – asigurând servicii fiscale îmbunătățite și furnizate eficient, partajarea și reutilizarea informațiilor, precum și reducerea costurilor.
Capitolul 17 „Politica economică și monetară”	UE reglementează politica monetară, inclusiv independența băncilor centrale și coordonarea politicii economice între statele membre.	• Consolidarea independenței funcționale și financiare, inclusiv acordarea autonomiei operaționale a BNM asupra activelor sale; ajustarea codului administrativ pentru eliminarea termenilor inadecvați aplicabili procesului de supraveghere desfășurat de BNM; și adăugarea unui mandat explicit pentru stabilitatea financiară și politica macro prudențială a BNM. • Menținerea stabilității prețurilor a reprezentat un obiectiv principal al BNM. Măsurile de politică monetară adoptate la timp au permis menținerea inflației în limitele coridorului țintit începând cu luna octombrie 2023. Astfel, rata anuală a inflației s-a menținut în interiorul intervalului de variație de ± 1.5 puncte procentuale de la ținta de 5.0%, pe o durată de 12 luni consecutive.

		• Îmbunătățirea sistemului de gestionare a investițiilor publice. • Participarea, pentru prima dată, a RM în cadrul Dialogului economic și financiar cu UE, în mai 2024. • Prezentarea către CE a Programului de reformă economică.
Capitolul 29 „Uniunea vamală”	Legislația vamală a UE asigură funcționarea uniunii vamale și controlul frontierelor externe.	• Aprobarea noului Cod Vamal, aliniat la standardele UE, oferind facilități economice și reducerea birocrăției prin eliminarea taxelor vamale pentru anumite proceduri, automatizarea și digitalizarea proceselor vamale, precum și declarații vamale automatizate la export. • Dezvoltarea Operatorului Economic Autorizat (AEO), oferind mai puține controale și facilități la frontieră pentru deținătorii acestui statut, implementarea unui sistem digital (e-AEO) pentru gestionarea autorizărilor AEO și obținerea recunoașterii reciproce cu UE. • Implementarea programului „Vămuire la domiciliu”, contribuind la reducerea timpului și costurilor. Digitalizarea vămuirii electronice a condus la creșterea proporției declarațiilor electronice la export, import și tranzit, ajungând până la 100%. • Lansarea Noului Sistem Computerizat de Tranzit (NCTS). • Acordarea facilităților pentru exportatori, inclusiv obținerea statutului de „Exportator Aprobat”. • Modernizarea infrastructurii punctelor de trecere a frontierei și implementarea controlului comun la frontieră. • Eficientizarea mecanismului de selectivitate a controalelor. • Reducerea controalelor fizice la frontieră pentru import și export. • Asigurarea protecției mărfurilor și securității proceselor vamale.
Capitolul 32 „Controlul financiar”	Reguli de control financiar public, audit extern și protecția intereselor financiare ale UE.	• Aprobarea Programului de dezvoltare a CFPI pentru 2024-2027, care a oferit un cadru strategic pentru consolidarea controlului intern managerial și auditului intern la nivel național, aliniat la standardele și bunele practici europene, sporind astfel eficiența și responsabilitatea în gestionarea fondurilor publice.

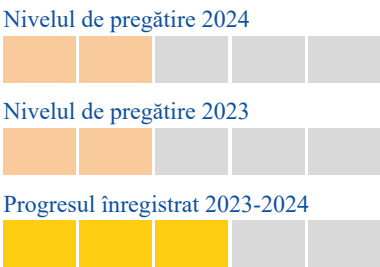
		• Digitalizarea procesului de raportare a controlului intern managerial și auditului intern. Noul sistem informațional, dezvoltat de MF, a facilitat monitorizarea și analiza în dinamică a modului de organizare și funcționare a controlului intern managerial și auditului intern, consolidând eficiența și transparența raportării în administrația publică. • Consolidarea subdiviziunilor de audit intern din cadrul administrației publice centrale. Reorganizarea auditului intern la nivel ministerial și creșterea nivelului de salarizare a auditorilor interni au asigurat o eficiență sporită a activității acestora și au atras specialiști de calitate în sectorul public. • Reorganizarea funcției de inspectare financiară. ICFS și-a concentrat activitatea pe controale financiare tematice/specifice, inițiate pe baza analizei de risc și a suspiciunilor de fraudă și nereguli, asigurând protejarea intereselor financiare ale UE.
Capitolul 33 „Prevederi financiare și bugetare”	Normele privind resursele financiare necesare pentru bugetul UE, inclusiv resursele proprii ale statelor membre.	• Instituirea Comitetului de coordonare pentru implementarea proceselor administrative necesare unui sistem de resurse proprii. Comitetul a fost format din reprezentanți ai MF, BNM, SFS, SV, BNS și MM. • Consolidarea capacităților instituționale prin organizarea unui șir de evenimente dedicate sistemului de resurse proprii al UE.
Componenta „Managemen- tul Finanțelor Publice”	Sistemul de gestionare a resurselor financiare pentru îndeplinirea obiectivelor publice.	• Elaborarea Strategiei 2023-2030 pentru dezvoltarea managementului finanțelor publice, în conformitate cu standardele internaționale. • Avansarea în implementarea bugetării ecologice și sensibile la gen. • Asigurarea continuității procesului de transparență a finanțelor publice. • Elaborarea noului Program de dezvoltare a CFPI și a noului Program de dezvoltare a achizițiilor publice, pentru îmbunătățirea eficienței și eficacității utilizării fondurilor publice. • Implementarea noului sistem de gestionare a investițiilor publice, inclusiv prin intermediul unui sistem de aplicații online.

Sursa: Ministerul Finanțelor

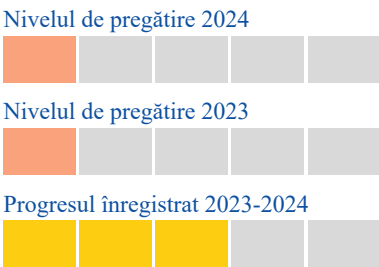
Clusterul 1
Valori fundamentale



Capitolul 5
Achiziții publice



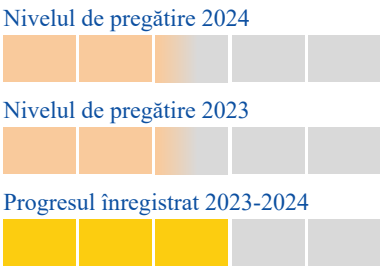
Capitolul 32
Control financiar



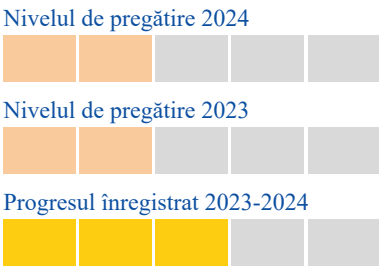
Clusterul 2
Piața internă



Capitolul 4
Libera circulație a capitalului



Capitolul 9
Servicii financiare



Clusterul 3

Competitivitate și creștere incluzivă



Capitolul 16 Fiscalitate

Nivelul de pregătire 2024



Nivelul de pregătire 2023



Progresul înregistrat 2023-2024



Capitolul 17 Politica economică și monetară

Nivelul de pregătire 2024



Nivelul de pregătire 2023



Progresul înregistrat 2023-2024



Capitolul 29 Uniunea vamală

Nivelul de pregătire 2024



Nivelul de pregătire 2023



Progresul înregistrat 2023-2024



Clusterul 5

Resurse naturale, agricultură și coeziune



Capitolul 33 Prevederi financiare și bugetare

Nivelul de pregătire 2024



Nivelul de pregătire 2023



Progresul înregistrat 2023-2024



Legendă

Nivel de pregătire



Progresul înregistrat

